Region Stockholm

14

Yttrande över motion 2020:47 av Jonas Lindberg (V) om att utreda den ökade användningen av digital utomlänsvård

HSN 2020-1479

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Allmänmedicin
Christoffer Bernsköld

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2020-12-21

HSN 2020-1479

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Yttrande över motion 2020:47 av Jonas Lindberg (V) om att utreda den ökade användningen av digital utomlänsvård

Ärendebeskrivning

Regionstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motion 2020:47. I motionen föreslår Jonas Lindberg (V) att regionen ska utreda varför befolkningen söker vård hos vårdgivare som verkar i andra län och erbjuder digitala kontakter och ska vidare undersöka om hur sökmönstren ser ut avseende fysisk vård för dessa patienter.
Utredningen ska föreslå åtgärder för att minska användandet av den digitala vården som utgår från andra regioner. Åtgärderna ska omfatta förändringar regionen har förfogande att besluta om samt undersöka om andra förändringar kan krävas avseende lagstiftningen.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2020:47 av Jonas Lindberg (V)

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Tjänsteutlåtande över motion 2020:47 överlämnas till regionstyrelsen som nämndens yttrande.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund
Under de senaste åren har användandet av digitala vårdbesök ökat stort inom svensk primärvård. Patientlagen som trädde i kraft 2015 möjliggjorde för digitala aktörer som tecknade avtal i en region att nå hela Sveriges

befolkning. Det betyder att patienten själv kan välja en vårdgivare för undersökning eller behandling och det har ingen betydelse om vårdgivaren är offentlig eller privat så länge vården är finansierad av regionen.

När patienten söker vård i en annan region är det de medicinska behoven som ska avgöra när vård ges. De medicinska behov ska bedömas och vården ska ges på samma villkor som alla de som är folkbokförda i den regionen.

Den ersättning som utgår för vården regleras genom beslut i respektive sjukvårdsregion som fastställer prislistor för utomlänsersättning. Sveriges kommuner och regioner (SKR) stödjer regionerna inom prissättningen av den digitala utomlänsvården genom rekommendationer avseende innehåll och prisnivåer.

Överväganden
De två största vårdgivarna som tillhandhållit hälso- och sjukvård till Stockholmare via digital utomläns vård har under hösten 2020 ingått avtal med regionen och kommer att hantera alla sina Stockholmares besök i enlighet med de villkor som är gällande för samtliga vårdgivare regionen har avtal med. Andra vårdgivare som verkat via andra regioner ställer löpande frågor till förvaltningen om förutsättningarna att etablera sig i regionen.

En förutsättning för att regionen som huvudman ska kunna säkerställa att medborgana får vård efter behov är att ha en god kännedom om hur konsumtionsmönstret kring digital vård ser ut. Uppföljning av digital vård försvåras av att utomregional vård inte registreras i regionens databaser för vårdanalys i samma utsträckning som den egna produktionen.

Centrum för hälsoekonomi, informatik och sjukvårdsforskning (CHIS) genomför på uppdrag av hälso- och sjukvårdsförvaltningen en kartläggning av stockholmarnas digitala inom och utomlänskontakter för att ur flera aspekter kunna beskriva vården och eventuella skillnader och likheter. I uppdraget ingår att jämföra den digitala utomlänsvården med den digitala vården och den fysiska vården som ges av vårdgivare regionen har avtal med.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen bedömer att CHIS nuvarande uppdrag bör redovisas innan ytterligare beslut om utredningar tas.

Ekonomiska konsekvenser
Förslag till beslut förväntas inte få några ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för patientsäkerhet
Förslag till beslut förväntas få oförändrade konsekvenser för patientsäkerheten.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
Förslag till beslut förväntas få oförändrade konsekvenser för jämlik och jämställd vård.

Miljökonsekvenser
Förslag till beslut förväntas få oförändrade konsekvenser för miljön.

Administrativa konsekvenser
Förslag till beslut förväntas inte få några administrativa konsekvenser.

Björn Eriksson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Anna Ingmanson
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Regionstyrelsen

Godkänd av Björn Eriksson, 2020-12-21

Region Stockholm

Vänsterpartiet

Region Stockholm 2020-09-15

Motion av Jonas Lindberg om att utreda den ökade användningen av digital utomlänsvård.

På Sveriges kommuner och regioners hemsida (SKR) finns en årssammanställning för 2018 och 2019 från de två huvudsakliga regionerna (Sörmland och Jönköping) via vilka Stockholm köper digital utomlänsvård. Sammanställning visar antal kontakter och kostnad för 2018-2019.

2018 handlade det om 242 970 digitala vårdkontakter till en kostnad av 113 145 300 kronor.

2019 hade det ökat till 432 895 digitala vårdkontakter till en kostnad av 204 332 275 kronor.

Vänsterpartiet motsätter sig att så stora resurser används till denna, i många fall tveksamma, vårdform. Det är helt enkelt ett slöseri med skattebetalarnas pengar när hundratals miljoner kronor rinner iväg till de privata nätläkarföretagen. Vi hade fått betydligt mer effektiv vård om dessa pengar satsats på verksamheten i utsatta förorters vårdcentraler. Om Region Stockholm vill skapa en jämlik vård är detta ett av de problem som måste analyseras och åtgärdas.

Ibland påstås att den digitala utomlänsvården avlastar den övriga vården. Men i en undersökning som gjordes i Region Skåne visade det sig att de som använde nätläkarvård samtidigt besökte primärvården oftare än icke-användarna. Det beror inte på att nätläkaranvändarna är sjukare än andra, i vart fall har forskarna inte hittat något sådant samband. Forskning i USA visar samma mönster. Mycket tyder alltså på att den digitala utomlänsvården inte effektiviserar vården. Detta borde också utredas i Region Stockholm.

I den rapport om patientsäkerhet i den digitala vården som IVO presenterade hösten 2019 så uttrycktes oro kring frågan om förskrivning av läkemedel. I det sammanhanget är naturligtvis frågan om antibiotika särskilt viktig. Det finns en risk att det arbete Strama lagt ner skulle kunna motverkas av nätläkarnas förskrivning av antibiotika. Den frågan är viktig att få svar på.

I regionrevisorernas rapport 2019 för Hälso- och sjukvårdsnämnden finns det, bland många kritiska påpekanden, också ett särskilt avsnitt om nämndens kostnader för utomlänsvård. Det konstateras att den har ökat med hela 80,7 procent. De digitala vårdtjänsterna, nätläkarna, står för den största delen av kostnadsökningen inom primärvården. Revisorerna konstaterar att det inte analyserats varför befolkningen i Region Stockholm vänder sig till den utomläns placerade digitala vården i betydligt högre utsträckning än resten av landet.

När nu också revisorerna pekar ut detta som ett problem och anser att det måste utredas, då utgår vi ifrån att regionledningen avser att vidta åtgärder. Att negligera revisorskritiken vore ett mycket allvarligt misstag.

Därför yrkar jag:

Att Regionen omedelbart tillsätter en utredning som ska lägga fram en rapport om orsakerna till varför befolkningen i Region Stockholm vänder sig till den utomläns placerade digitala vården i betydligt högre utsträckning än resten av landet.

Att utredningen undersöker om de som söker nätläkarvård samtidigt söker sig till den övriga vården, alltså huruvida den digitala utomlänsvården effektiviserar vården eller inte. Utredningen ska också kontrollera hur mycket förskrivningen av antibiotika ökar på grund av nätläkarvården.

Att utredningen slutligen får i uppdrag att, utifrån målsättningen jämlik vård, lägga fram förslag till åtgärder som krävs för att minska användandet av den utomläns placerade digitala vården. Dessa åtgärder kan både handla om förslag till beslut som ligger inom regionens egen makt, och förslag till beslut som borde tas på nationell nivå.

Jonas Lindberg (V)